

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

'ज्ञानतीर्थ', विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६ (महाराष्ट्र राज्य) भारत

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

'Dnyanteerth', Vishnupuri, Nanded - 431 606 (Maharashtra State) INDIA

Established on 17th September, 1994, Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'B++' grade

Fax : (02462) 215572

Academic-1 (BOS) Section

website: srtmun.ac.in

Phone: (02462)215542

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणा-२०२० नुसार पदवी तृतीय वर्षाचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक २२ एप्रिल, २०२६ रोजी संपन्न झालेल्या मा. विद्यापरिषदेच्या बैठकीतील विषय क्र. ०९/६४-२०२६ च्या ठरावानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० नुसार बी.ए. पदवी तृतीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ पासून लागू करण्यास मा. विद्यापरिषदेने मान्यता प्रदान केली आहे. त्यानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील खालील अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ पासून लागू करण्यात येत आहेत

01) B.A.T.Y. Economics Syllabus	9) B.A. T.Y. Pali
02) B.A. T.Y. English	10) B.A. T.Y. Public Administration
03) B.A. T.Y. Geography	11) B.A. T.Y. Military Science
04) B.A. T.Y. History	12) B.A. T.Y. NCC
05) B.A. T.Y. Marathi	13) B.A. T.Y. Administrative Services
06) B.A. T.Y. Political Science	14) B.A. T.Y. Sanskrit
07) B.A. T.Y. Sociology	15) B.A. T.Y. Sociology (NMDC Hingoli)
08) B.A. T.Y. Urdu	

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी, ही विनंती.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.

जा.क्र.:शैक्षणिक-१ / परिपत्रक / एनईपी / मानवविज्ञान / २०२६-२७ /
दिनांक : १७.०६.२०२६

आपला विश्वासू

सहाय्यक कुलसचिव
शैक्षणिक-१ अभ्यासमंडळे विभाग

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा.कुलगुरु महोदयांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ
- २) मा.प्र.कुलगुरु महोदयांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ
- ३) मा. अधिष्ठाता, मानवविज्ञान विद्याशाखा, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) मा. प्राचार्य/संचालक, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ यांना देवून कळविण्यात येते की, सदरील परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावे.

Scanned with OKEN Scanner

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED - 431 606**

(Structure and Syllabus of Four Years Multidisciplinary Degree
Program with Multiple Entry and Exit Option)

UNDERGRADUATE PROGRAMME OF HUMANITIES

Major in MARATHI

**Under the Faculty of Humanities
Degree Third Year Programme
Semester V & VI**

Effective from Academic year 2026 - 2027

Forward by the Dean, Faculty of Humanities

From the Desk of the Dean :

To meet the challenge of ensuring excellence in undergraduate programme Humanities education, the issue of quality needs to be addressed, debated and taken forward in a systematic manner. Accreditation is the principal means of quality assurance in higher education. The major emphasis of accreditation process is to measure the outcomes of the program that is being accredited. In line with this Faculty of Humanities of Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded has taken a lead in incorporating philosophy of outcome-based education in the process of curriculum development.

Faculty of Humanities , Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded, in one of its meetings unanimously resolved that, each Board of Studies shall prepare some Program Educational Objectives (PEO's) and give freedom to affiliated Institutes to add few (PEO's) and course objectives and course outcomes to be clearly defined for each course, so that all faculty members in affiliated colleges understand the depth and approach of course to be taught, which will enhance learner's learning process. It was also resolved that, maximum senior faculty from colleges and experts from industry to be involved while revising the curriculum. We are happy to state that, each Board of studies has adhered to the resolutions passed by Faculty of Humanities, and developed curriculum accordingly. In addition to outcome-based education, semester-based credit and grading system is also introduced to ensure quality of education.

Semester based Credit and grading system enables a much-required shift in focus from teacher-centric to learner-centric education since the workload estimated is based on the investment of time in learning and not in teaching. It also focuses on continuous evaluation which will enhance the quality of education. Swami Ramanand Teerth Marathwada University Nanded has taken a lead in implementing the system through its affiliated Institutes and Faculty of Technology has devised a transparent credit assignment policy and adopted ten points scale to grade learner's performance. Credit assignment for courses is based on 15 weeks teaching learning process, however content of courses is to be taught in 12-13 weeks and remaining 3-2 weeks to be utilized for revision, guest lectures, coverage of content beyond syllabus etc.

Credit and grading based system will be implemented for First Year of Humanities from the academic year 2023-2024. Subsequently this system will be carried forward for Second Year Humanities in the academic year 2024-2025, for Third Year and Final Year Humanities in the academic years 2025-2026 and 2026-2027 respectively.

Dean, Faculty of Humanities,

Associate Dean, Faculty of Humanities

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

From Desk of Chairman, Board of Studies of the Subject Marathi

राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाला अनुसरून पदवी तृतीय वर्ष मराठी मुख्यविषय हा अभ्यासक्रम देत असताना तो केवळ पारंपारिक असू नये असा दृष्टिकोन ठेवला आहे. त्यामुळे बहुआयामी, कौशल्याधारित रोजगाराभिमुख आणि त्याचबरोबर जीवनमूल्यप्रधान अशी अभ्यासक्रमाची रचना करण्याचा प्रयत्न केला आहे. या अभ्यासक्रमात सर्जनात्मक साहित्यनिर्मिती व मराठी भाषा म्हणून ज्या बाबी पदवी वर्गाच्या विद्यार्थ्यांनी अभ्यासणे आवश्यक आहे त्या दिल्या आहेत. भाषेचे उपयोजन, व्यावहारिक कौशल्य याचा अंतर्भाव करण्याचा प्रयत्न केला आहे. एकूणच या अभ्यासक्रमाच्या रचनेत भाषेचे ज्ञान, साहित्याची जाण, व्यवहार कौशल्य व भाषेचे उपयोजन याचे संतुलन राखतच जीवनमूल्ये व व्यावसायिक कौशल्ये याचा समतोल साधण्याचा प्रयत्न केला आहे.

या अभ्यासक्रम रचनेत भारतीय ज्ञानपरंपरेशी नाते सांगणारे घटक आहेत. भाषिक व सर्जनशील कौशल्याचा विकास विद्यार्थ्यांमध्ये व्हावा व विद्यार्थ्यांना रोजगारक्षम बनवणे याला अनुलक्षून सत्र क्रमांक पाच व सत्र क्रमांक सहा या दोन सत्रात मुख्यविषय, वैकल्पिक, मूल्य शिक्षण, त्याबरोबरच व्यावसायिक व प्रशिक्षणावर भर देणारे घटक समाविष्ट करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

सत्र क्रमांक पाच मध्ये मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास यात विविध संप्रदाय, प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य या दोन अभ्यासपत्रिकेतून सांस्कृतिक व वैचारिक परंपरेची ओळख करून देण्याचा प्रयत्न केला आहे. तर ऐतिहासिक भाषाशास्त्र या घटकातून मराठी भाषेसंबंधीचे ज्ञान विकसित होण्यास मदत होईल. समकाळात विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेला सामोरे जावे लागते. त्यामुळे स्पर्धा परीक्षा व मराठी व्याकरण आणि अनुवादप्रक्रिया या दोन अभ्यासपत्रिका समाविष्ट केल्या आहेत. मराठी भाषा व व्यावसायिक कौशल्य या अभ्यासपत्रिकेत विविध कौशल्ये समाविष्ट केली आहेत. त्याचबरोबर स्थानिक संस्कृतीशी संवाद साधत त्यावर आधारित प्रकल्प लेखनाचे घटकही समाविष्ट केले आहेत.

सहाव्या सत्रात विद्यार्थ्यांच्या अंगी चिकित्सक वृत्ती व आधुनिकता यावी म्हणून यातील घटक अधिक व्यापक व विश्लेषणात्मक देण्याचा प्रयत्न केला आहे. मध्ययुगीन मराठी साहित्यातील पंडिती, शाहिरी, बखर या घटकांचा समावेश केला आहे. साहित्य विचारपूर्वक अभ्यासले जावे म्हणून अभ्यासपत्रिकेत चिंतनशीलता व तुलनात्मक दृष्टिकोन देणारे घटक दिले आहेत. प्राचीन व आधुनिक साहित्यविचार: यात पौर्वात्य व पाश्चात्य साहित्यविचार दिला आहे. माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य या अभ्यासपत्रिकेतून साहित्य व माध्यम यांच्याबद्दलची जाण विद्यार्थ्यांना येईल अशी अपेक्षा आहे. प्रशासकीय कौशल्याच्यादृष्टीने कार्यालयीन मराठी भाषा, उद्योगातील संधीच्यादृष्टीने प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा या अभ्यासपत्रिकांचा समावेश केला आहे. मराठी साहित्यात संत साहित्याचे असणारे योगदान लक्षात येण्यासाठी 'भारतीय ज्ञानपरंपरा: मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान' ही मूल्याधारित व सामाजिक भान देणारी अभ्यासपत्रिका समाविष्ट केली आहे. कौशल्याच्यादृष्टीने प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार ही अभ्यासपत्रिका समाविष्ट केली आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष कार्याचा अनुभव यावा, प्रशिक्षण मिळावे म्हणून तसे घटक अभ्यासपत्रिकेत समाविष्ट केले आहेत. एकूणच बहुविध दृष्टिकोन, कौशल्याधारित शिक्षण, अनुभवाधारित प्रकल्प लेखन, रोजगार व उद्योजकाभिमुखता, भाषेबद्दलची एक प्रगल्भ समज आणि सांस्कृतिक ओळख व्हावी, असे घटक समाविष्ट केले आहेत. हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना केवळ पदवी मिळावी एवढ्यापुरता मर्यादित न राहता ते चिंतनशील

नागरिक व त्याचबरोबर संवेदनशील, समाजभान असलेली व्यक्ती बनावी, अशा घटकांचा समावेश केला आहे. कुशल संपादक व व्यावसायिक बनवणारे घटकही समाविष्ट केले आहेत. त्याचबरोबर आजच्या डिजिटल व माध्यमप्रधान अशा काळात नवीन संदर्भ, संधी उपलब्ध करून देणे हा दृष्टिकोनही या अभ्यासक्रमनिर्मितीच्या पाठीमागे आहे. हा अभ्यासक्रम परंपरेचा गाभा जपत आधुनिकतिकडे वाटचाल करणारा ठरावा व कौशल्याबरोबरच मूल्येभान यावे म्हणून परिवर्तनशील घटकांचा समावेश केला आहे. मराठी अभ्यास मंडळाने हा अभ्यासक्रम देत असताना ज्ञान, कौशल्य व मूल्य यांची सांगड घालण्याचा प्रयत्न जाणीवपूर्वक केला आहे. जे उद्दिष्ट अभ्यास घटक निवडताना समोर ठेवली ती अभ्यासक्रमातून पूर्ण होतील अशी अभ्यास मंडळाची अपेक्षा आहे.

डॉ. मा. मा. जाधव

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Members of the Board of Studies in the subject of Marathi
under the faculty of Humanities

Sr No	Name of the Member	Designation	Address with mail id	Contact No.
1	डॉ. मा. मा. जाधव	अध्यक्ष	बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय, वसमत akshargatha@gmail.com	9422874336
2	डॉ. पी. विठ्ठल	सदस्य	भाषा, वाङ्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड p.vitthal75@gmail.com	9850241332
3	डॉ. पृथ्वीराज तौर	सदस्य	भाषा, वाङ्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड prtviraj@srtmun.ac.in	9423274565
4	डॉ. संजय बालाघाटे	सदस्य	माधवराव पाटील महाविद्यालय, पालम balaghate.s@rediffmail.com	9960696667
5	डॉ. विश्वाधार देशमुख	सदस्य	यशवंत महाविद्यालय, नांदेड vishvadhara@gmail.com	9860240278
6	डॉ. सर्जेराव रणखांब	सदस्य	देगलूर महाविद्यालय, देगलूर sbrankhamb@gmail.com	9422533667
7	डॉ. कमलाकर चव्हाण	सदस्य	श्री योगानंद स्वामी महाविद्यालय, वसमत kamlakarchavan8@gmail.com	9421381350
8	डॉ. विजयकुमार ढोले	सदस्य	संजीवनी महाविद्यालय, चापोली ता. चाकूर जि. लातूर dholevijay77@gmail.com	9975471574
9	डॉ. कांत जाधव	सदस्य	पं. दीनदयाल उपाध्याय महाविद्यालय, देवणी, जि. लातूर drkantjadhav@gmail.com	9850189989
10	डॉ. रणधीर शिंदे	सदस्य	मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर randhirshinde76@gmail.com	9890913031
11	डॉ. माधव जाधव	सदस्य	नारायणराव वाघमारे महाविद्यालय, आख्राडा बाळापूर ता. कळमनुरी जि. हिंगोली mrjadhav1995@gmail.com	9423439991
12	डॉ. बालाजी पोतुलवार	सदस्य	मराठी विभाग, पीपल्स कॉलेज, नांदेड	9823444107
13	वैभव देशमुख	सदस्य	स्वीट लेन, वडगाव, पुणे	8668860129
14	मयुरी पांडुरंग शिंदे	सदस्य	शिवाजी कॉलेज, परभणी	8010255304
15	ज्योती शिवराम मोतीपवळे	सदस्य	महात्मा गांधी महाविद्यालय, अहमदपूर	7875028664

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Structure for Four Year Multidisciplinary Degree Program with Multiple Entry and Exit (First year Structure, Major in Marathi)

Year & Level	Sem	OPTIONAL 1	OPTIONAL 2	OPTIONAL 3	Generic Elective (GE) <i>Select from basket 3 Faculties other than Humanities</i>	Vocational & Skill Enhancement Course	Ability Enhancement Course (AEC) (Basket 4) Value Education Courses (VEC) / Indian Knowledge System (IKS) (Basket 5) <i>(Common across all faculty)</i>	Field Work / Project/ Internship/ OJT/ Apprenticeship / Case Study Or Co-curricular Courses (CC) (Basket 6 for CC) <i>(Common across all faculty)</i>	Credits	Total Credits
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I 4.5	I	HMARCT-1101 (2 Cr.) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: कथा आणि प्रवासवर्णन HMARCT-1102 (2 Cr.) आधुनिक मराठी कविता 4 Credit	HXXXCT1101 (2Cr) HXXXCT1102 (2Cr) 4 CR.	HXXXCT1101 (2Cr) HXXXCT1102 (2Cr) 4 CR.	HMARGE-1101 (2 Cr) स्पर्धा परीक्षा : मराठी भाषा आणि व्याकरण 2 Credit	HMARSC-1101 (2 Cr) भाषाकौशल्य : संवाद 2 Credit	AECENG-1101 (2 Cr) IKS-1151 (2 Cr) AECMAR-1101 (2 Cr) 4 Credit	CCCXXX1101 (NCC/NSS/Sports/ Culture/Health Wellness/ Yoga Education/Fitness) (2 Cr)	22	UG Certificate 44
	II	HMARCT-1151 (2 Cr.) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: ललित व चरित्र HMARCT-1152 (2 Cr.) मध्ययुगीन मराठी साहित्य 4 Credit	HXXXCT1151 (2Cr) HXXXCT1152 (2Cr) 4 CR.	HXXXCT1151 (2Cr) HXXXCT1152 (2Cr) 4 CR.	HMARGE-1151 (2 Cr) माध्यमातील रोजगार संधी आणि मराठी भाषा 2 Credit	HMARSC-1151 (2 Cr) भाषाकौशल्य : लेखन 2 Credit	AECENG-1151 (2 Cr) AECMAR-1151 (2 Cr) गद्य, पद्य व उपयोजित मराठी VECOI -1151 Constitution of India (2 Cr) 6 Credit		22	
	Cum Cr.	8	8	8	4	4	12		44	

Exit option : UG Certificate in OPT-1, OPT-2, OPT-3 on completion of 44 credits and additional 4 credits from NSQF / Internship

2 (5.0)	III	HMARCT1201(4 Cr) वाःमयप्रकाराचा अभ्यास :कादंबरी HMARCT1202 (4 Cr) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : नाटक 8 Credits	HMARMT1201 मराठी साहित्य आणि स्पर्धा परीक्षा 4 Credits	---	HMARGE1201 (2 Cr) स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण 2 Credits	HMARVC 1201 भाषाकौशल्य : वाचन 2 Credits	AECENG1201(2Cr) AECMAR1201(2Cr) मराठी साहित्य (<i>Hin, Mar, Kan, Pal,</i> <i>Urd, San, etc</i>) 4 Credits	CCCXXX1201 (NCC/NSS/Sports/ Culture/Health Wellness/ Yoga Education/Fitness) (2 Cr)	22
	IV	HMARCT1251(4 Cr) वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: आत्मचरित्र HMARCT1252 (4 Cr) मराठी व्याकरण व लेखनविषयक नियम 8 Credits	HMARMT1251 स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषिक उपयोजन 4 Credits	---	HMARGE1251 मराठी भाषेची कौशल्ये व स्पर्धा परीक्षा (2 Cr) 2 Credits	HMARVC1251 व्यावसायिक कौशल्य : ब्लॉग लेखन 2 Credits	AECENG1251(2Cr) AECMAR1251(2Cr) मराठी भाषिक उपयोजन (<i>Hin, Mar, Kan, Pal,</i> <i>Urd, San, etc</i>) VECEVS1251 (2Cr) <i>Environmental Studies</i> 6 Credits	-	22
	Cum. Cr.	24	16	08	08	4+4= 08	22	02	44
Exitoption: UG Diploma in Major <u>DSC</u> and Minor <u>DSM</u> on completion of 88 credits and additional 4 credits NSQF / Internship in DSC									

88

3 (5.5)	V	<p>HMARCT1301 (4Cr) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय</p> <p>HMARCT1302 (4Cr) प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य</p> <p>HMARCT1303 (4Cr) ऐतिहासिक भाषाशास्त्र 12 Credits</p>	<p>HMARET1301 4 Credits विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण OR HMARET1302 4 Credits अनुवादप्रक्रिया</p>	---	----	---	<p>HMARVC1301 2 Credits मराठी भाषा: व्यावसायिक कौशल्ये</p>	----	<p>HMARFP1301 4 Credits</p> <p>१) मध्ययुगीन काळातील मंदिरे, स्थापत्यकला, शिल्पकला, दर्गाह, मठ, विहार इत्यादींना भेट देऊन प्रकल्प लेखन करणे. २) प्रबोधनात्मक साहित्य- कीर्तन, प्रवचन, शाहिरी, जलसा इ.वर आधारित प्रकल्प लेखन करणे. ३) परिसरातील बोली शब्दांचे संकलन करून त्यावर आधारित प्रकल्प लेखन करणे ४) परिसरातील दुकाने तसेच घरावरील नाम फलकांचे निरीक्षण करून दुरुस्त्यासह प्रकल्प लेखन करणे ५) सत्र क्रमांक पाच मधील अभ्यासपत्रिकेला अनुरूप असे इतर विषयही प्रकल्प कार्यासाठी देता येतील.</p>	22	
	VI	<p>HMARCT1351 (4Cr) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र</p> <p>HMARCT1352 (4Cr) प्राचीन व आधुनिक साहित्यविचार : पौराणिक व पाश्चात्य</p> <p>HMARCT1353 (2Cr) माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य</p> <p>HMARIK1351 (2Cr) भारतीय ज्ञानपरंपरा : मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान 12 Credits</p>	<p>HMARET1351 4 Credits कार्यालयीन मराठी भाषा OR HMARET1351 4 Credits प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा</p>	----	---	----	<p>HMARVC1351 2 Credits प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार</p>	----	<p>HMAROJT1351 4 Credits</p> <p>१) विविध संस्था, कार्यालय यातील भाषिक कामकाज प्रक्रियेसंबंधित प्रशिक्षण घेऊन कौशल्ये आत्मसात करणे २) आपल्या परिसरातील प्रकाशनसंस्थेत विविध कौशल्यांचे प्रशिक्षण घेऊन त्या क्षेत्रातील कौशल्ये आत्मसात करणे ३) विविध प्रसारमाध्यमांच्या भाषिक कार्यांचे प्रशिक्षण घेऊन संबंधित कौशल्ये आत्मसात करणे. ४) माध्यमांतरांची प्रक्रिया प्रशिक्षणाआधारे समजून घेऊन माध्यमांतरांचे कौशल्ये आत्मसात करणे. ५) विविध साहित्यकृतींचे माध्यमांतर करणे या संबंधितचे प्रशिक्षण घेणे.</p>	22	
	Cum. Cr.	48+8=56		12	08	08	4 + 8 =12	22	10	44	132

Exit option: Bachelor of Humanities with Major in <u>DSC</u> and Minor in <u>DSM</u>											
4 (6.0)	VII	HMARCT1401 (4Cr) HMARCT1402(4Cr) HMARCT1403(4Cr) HMARCT1404(2Cr) 14 Credits	HMARET140 1 4 Credits	HXXXRM 1401 <i>Research Methodology</i> 4 Credits	--	--	--	--	22		
	VIII	HMARCT1451 (4Cr) HMARCT1452(4Cr) HMARCT1453(4Cr) HMARCT1454(2Cr) 14 Credits	HMARET145 1 4 Credits	--	--	--	--	HMARAJ1451 4 Credits	22		
Cum Cr	Honours: 76+16=92			12+ RM 04	08	08	(V-08 + S-06) 14	(AEC-16 + VEC-4 + IKS-2) 22	(CC-04+FP/CS-04+OJT-04+OJT 4) 16	44	176
Exit option: Bachelor of Humanities with Major in DSC (Honours) and Minor in DSM											
4 (6.0)	VII	HMARCT1401 (4Cr) HMARCT1402(4Cr) HMARCT1403(2Cr) 10 Credits	HMARET140 1 4 Credits	HXXXRM 1401 <i>Research Methodology</i> 4 Credits	--	--	--	--	HMARRP1401 <i>Research Project</i> (4Cr)	22	
	VIII	HMARCT1451(4Cr) HMARCT1452(4Cr) HMARCT1453(2Cr) 10 Credits	HMARET145 1 4 Credits	--	--	--	--	HMARRP1451 <i>Research Project</i> (8Cr)	22		
Exit option: Bachelor of Humanities with Major in DSC (With Research) and Minor in DSM										44	
Total Credits	Major – 68+16=84			12+RM 04	08	GE/OE - 08	(V-08 + S-06) 14	(AEC-16 + VEC-4 + IKS-2)22	(CC-04+FP/CS-04+OJT-04+RP-12) 24	176	

Abbreviations:

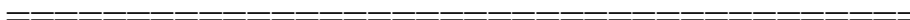
1. **DSC** : Department/Discipline Specific Core (Major)
 2. **DSE** : Department/Discipline Specific Elective (Major)
 3. **DSM** : Discipline Specific Minor
 4. **GE/OE** : Generic/Open Elective
 5. **VSEC** : Vocational Skill and Skill Enhancement Course
 6. **VSC** : Vocational Skill Courses
 7. **SEC** : Skill Enhancement Courses
 8. **AEC** : Ability Enhancement courses
 9. **MIL** : Modern Indian languages
 10. **IKS** : Indian Knowledge System
 11. **VEC** : Value Education Courses
 12. **OJT** : On Job Training: (Internship/Apprenticeship)
 13. **FP** : Field Projects
 14. **CEP** : Community Engagement and Service
 15. **CC** : Co-Curricular Courses
 16. **RM** : Research Methodology
 17. **RP** : Research Project/Dissertation
-

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities

General Guidelines for course structure:

- 1) The Major subject is the discipline or subject of the main focus and the degree will be awarded in that discipline/subject.
- 2) Credits and curriculum of Major and Minor subject is same in the first year
- 3) In the first year Students should choose two different subject as a Major and Minor in same faculty).
- 4) From the Second year curriculum of Major and Minor subject is the different .
- 5) Generic /Open Elective is to be chosen compulsorily from faculty other than that of the Major. (Select from Basket)
- 6) Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC or VSC and SEC) are related to Major Course(DSC)
- 7) Ability Enhancement Courses (AEC) :
 - a) English language may be offered Sem . I for 2 Credits and sem. IV for 2 Cr. in AEC
 - b) Second languages may be offered Sem . II for 2 Credits and sem. IV for 2 Cr. in MIL
- 8) Column No. 7 and 8 is common for all faculties.
- 9) Curriculum of VEC , CI , IKS and CC will provide by university.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Assigning Codes to the Courses Alphanumeric, Nine Character Coding AAAAA XXXX

- 1) **First (A) Letter indicate Faculty:** **H** – Humanities S- Science; **C** – Commerce, & Management, **I** - Interdisciplinary Studies and **D** –Distance / External mode .
 - 2) **Next Three Letters(XXX) indicates Subject** (e.g. ECO – Economics, PHY – Physics, COM – Commerce, CMP – Computer Sci) etc.
 - 3) **Forth Letter indicate nature of the course :** (e.g. **C** – Core, **M** – Minor, , **E** – Elective, **P**– Field Project, **F** – Field Work, **O** – On Job training, **G**- Generic /open Elective (Internship/Apprenticeship), **I** – Internship, **CS** – Case Study, **V**: Vocational Skill Courses, **S**: Skill Enhancement Courses, **A** : ,Ability Enhancement courses, **M**: Modern Indian languages, **IKS**: Indian Knowledge System, **VEC**: Value Education Courses, **CC**: Co-Curricular Courses/ Community Engagement and Service, **R**: Research Methodology. etc.)
 - 4) **Sixth Character or First Number** indicate the Centre (**1**- for Affiliated colleges, **2** -Main Campus, **3**- Latur sub- centre, **4**- Parbhani sub-centre, **5** -Model Degree College)
 - 5) **Seventh Character or second number indicate** -Year of Study.E.g.**1** - First year,**2**- second year.etc.
 - 6) **Last Two Numbers** indicate Course Number
- e.g. **HECOC1101** – First Core Course in the First Semester of undergraduate programme in Economics under the Faculty of Humanities.

Sr. No	UG/PG	Semester	Affiliated Colleges	Main Campus	Model Degree College	Sub-center Latur	Sub-center Parbhani	Kinwat Sub-Centre
1	First Year	Semester I	1101 to 1150	2101 to 2150	3101 to 3150	4101 to 4150	5101 to 5150	6101 to 6150
2		Semester II	1151 to 1199	2151 to 2199	3151 to 3199	4151 to 4199	5151 to 5199	6151 to 6199
3	Second Year	Semester III	1201 to 1250	2201 to 2250	3201 to 3250	4201 to 4250	5201 to 5250	6201 to 6250
4		Semester IV	1251 to 1299	2251 to 2299	3251 to 3299	4251 to 4299	5251 to 5299	6251 to 6299
5	Third Year	Semester V	1301 to 1350	2301 to 2350	3301 to 3350	4301 to 4350	5301 to 5350	6301 to 6350
6		Semester VI	1351 to 1399	2351 to 2399	3351 to 3399	4351 to 4399	5351 to 5399	6351 to 6399
7	Fourth Year	Semester VII	1401 to 1450	2401 to 2450	3401 to 3450	4401 to 4450	5401 to 5450	6401 to 6450
8		Semester VIII	1451 to 1499	2451 to 2499	3451 to 3499	4451 to 4499	5451 to 5499	6451 to 6499
9	Fifth Year	Semester IX	1501 to 1550	2501 to 2550	3501 to 3550	4501 to 4550	5501 to 5550	6501 to 6550
10		Semester X	1551 to 1599	2551 to 2599	3551 to 3599	4551 to 4599	5551 to 5599	6551 to 6599

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi

Basket1: Major course for Semester V and VI

Semester	BOS proposing Minor (e g.)	Details of Major Course (M)	
		CODE	Title of the Course
Semester V	1. BOS in Marathi	HMARCT-1301 (4 Cr.)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय
		HMARCT-1302 (4 Cr.)	प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य
		HMARCT-1303 (4 Cr.)	ऐतिहासिक भाषाशास्त्र
Semester VI	2. BOS in Marathi	HMARCT-1351 (4 Cr.)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र
		HMARCT-1352 (4 Cr.)	प्राचीन व आधुनिक साहित्य विचार : पौर्वात्य व पाश्चात्य
		HMARCT-1353 (2 Cr.)	माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य
		HMARIK-1351 (2 Cr.)	भारतीय ज्ञानपरंपरा : मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities

Basket 2 : Elective Course (04 Credits)

Semester	Details of Elective Course (s)	
	CODE	Title of the Course
Semester V	HMARET 1301 (4 Cr.) OR HMARET 1302 (4 Cr.)	विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण किंवा अनुवादप्रक्रिया
Semester VI	HMARET 1351 (4 Cr.) OR HMARET 1352 (4 Cr.)	कार्यालयीन मराठी भाषा किंवा प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा

(Each BOS will suggest minimum one paper with curriculum of Indian Knowledge System for semester IV)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities – Major in Marathi

(Common across faculty, Curriculum will provide by University)

Basket 3 : Vocational Skill Course (02 Credits)

<i>Semester</i>	<i>Details of Elective Course</i>	
	<i>CODE</i>	<i>Title of the Course</i>
Semester V	HMARVC 1301 (2 Cr.)	मराठी भाषा: व्यावसायिक कौशल्ये
Semester VI	HMARVC 1351 (2 Cr.)	प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities. Major in Marathi
Under Graduate Third Year Programme , Semester V (Level 5.5)

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week 1 Hrs.=60 M.)	
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical
Major	HMARCT 1301	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय	4		4	4	
	HMARCT 1302	प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य	4		4	4	
	HMARCT 1303	ऐतिहासिक भाषाशास्त्र	4		4	4	
Elective	HMARET 1301	विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण	4		4	4	
	HMARET 1302	अनुवादप्रक्रिया	-			-	
Vocational Skill Course	HMARVC 1301	मराठी भाषा: व्यावसायिक कौशल्ये	2		2	2	
Field Project	HMARFP 1301	प्रकल्प लेखन कार्य		4	4		4
Total Credits			18	4	22	18	4

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities. Major in Marathi
Under Graduate Third Year Programme , Semester VI (Level 5.5)

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week 1 Hrs.=60 M.)	
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical
Major	HMARCT 1351	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र	4		4	4	
	HMARCT 1352	प्राचीन व आधुनिक साहित्य विचार : पौरात्य व पाश्चात्य	4		4	4	
	HMARCT 1353	माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य	2		2	2	
	HMARIK 1351	भारतीय ज्ञानपरंपरा : मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान	2		2	2	
Major Elective	HMARET 1351	कार्यालयीन मराठी भाषा	4		4	4	
	HMARET 1352	प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा	-		-	-	
	HMARVC 1351	प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार	2		2	2	
Field Project	HMAROJT 1351	ऑन जॉब ट्रेनिंग		4	4		4
Total Credits			18	4	22	18	4

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi

Under Graduate Third Year Programme, Semester V & VI

Course Structure : Major / Elective Teaching Scheme (4 Cr.)

VC (for 2 credits)

Course Code	Course Name (Paper Title)	Teaching Scheme (Hrs.)		Credits Assigned		
		Theory	CA	Theory	CA	Total
HMARCT 1301	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय	60	-	04	-	04
<i>Elective (for 4 credits)</i>						
Course Code	Course Name (Paper Title)	Teaching Scheme (Hrs.)		Credits Assigned		
		Theory	CA	Theory	CA	Total
HMARET 1351	कार्यालयीन मराठी भाषा	60	-	04	-	04
<i>VC (for 2 credits)</i>						
Course Code	Course Name (Paper Title)	Teaching Scheme (Hrs.)		Credits Assigned		
		Theory	CA	Theory	CA	Total
HMARVC 1301	मराठी भाषा : व्यावसायिक कौशल्ये	30	-	02	-	02

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi

Under Graduate Third Year Programme, Semester V & VI

Course Structure : Major / Elective Assessment Scheme (4 Cr.)

VC (for 2 credits)

Major, Elective and VC - Assessment Scheme

Course Code (2)	Course Name (3)	Theory					Total [Col (7+8)
		Test I (4)	Assignment (5)	CA		ESE (8)	
				Attendance (6)	Total (7)		
HMARCT1301 (4 Cr.)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : विविध संप्रदाय	20	12	08	40	60	100
HMARET 1351 (4 Cr.)	कार्यालयीन मराठी भाषा	20	12	08	40	60	100
HMARVC 1301 (2 Cr.)	मराठी भाषा : व्यावसायिक कौशल्ये	10	06	04	20	30	50

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT 1301 (4 Cr)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय

पूर्वज्ञान

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय आहे.
- २) विविध संप्रदायाविषयी माहिती आहे

उद्दिष्टे:

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा ऐतिहासिक, सामाजिक व सांस्कृतिक संदर्भ समजावून देणे.
- २) मराठी वाङ्मयाच्या प्रारंभकालीन टप्प्यांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
- ३) विविध संप्रदायाची साहित्यनिर्मिती व समाजजीवनातील भूमिका स्पष्ट करणे.
- ४) विविध संप्रदायाच्या माध्यमातून मराठी भाषेचा विकास व लोकाभिमुखता कशी घडली, याची माहिती देणे.

फलश्रुती

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा ऐतिहासिक, सांस्कृतिक व सामाजिक संदर्भ समजेल.
- २) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या प्रारंभकाल समजून घेतील.
- ३) विविध संप्रदायाची तुलना करू शकतील.
- ४) मराठी भाषेच्या विकासात विविध संप्रदायाचे योगदान स्पष्ट करू शकतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT 1301 (4 Cr)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: विविध संप्रदाय

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	प्रारंभ काळ महाराष्ट्र नामाभिधान मराठी भाषा: उत्पत्तीकाल शिलालेख –ताम्रपट आद्यकवी मुकुंदराज	10
२)	२.१ २.२ २.३	महानुभाव संप्रदाय प्रेरणा व स्वरूप महानुभाव गद्य वाङ्मय महानुभाव पद्य वाङ्मय	12
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५	वारकरी संप्रदाय ३.१ वारकरी साहित्य: प्रेरणा व स्वरूप ३.२ संत नामदेव ३.३ संत ज्ञानेश्वर ३.४ संत एकनाथ ३.५ संत तुकाराम	16
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४ ४.५ ४.६ ४.७ ४.८ ४.९ ४.१०	संत मेळा संत गोरा कुंभार संत सावता माळी संत नरहरी सोनार संत चोखामेळा संत कर्ममेळा संत सेना न्हावी संत मुक्ताबाई संत जनाबाई संत सोयराबाई संत कान्होपात्रा	10
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४ ५.५	विविध संप्रदाय नाथ संप्रदाय वीरशैव संप्रदाय दत्त संप्रदाय सुफी संप्रदाय समर्थ संप्रदाय	12
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- अ.ना. देशपांडे मौज प्रकाशन, मुंबई
- २) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास -रा. चिं. ढेरे- साहित्य अकादमी
- ३) प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - वि.ल.भावे- पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- ४) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास -रा.चिं.ढेरे- पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- ५) संत साहित्याचा इतिहास -शं.गो. तुळपुळे -विद्या प्रकाशन
- ६) महानुभाव वाङ्मय -वि.भि. कोलते-महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
- ७) वारकरी संप्रदायाचा इतिहास -द.ग. गोडसे, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन
- ८) नाथ संप्रदायाचा इतिहास -रा.चिं.ढेरे- पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- ९) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास-ल.रा. नसिराबादकर
- १०) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप -ह. श्री. शेणोलीकर
- ११) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती-गं.बा. सरदार
- १२) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास -प्र.न.जोशी
- १३) मराठी संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य-दा.र.सुंगठनकर
- १४) यादवकालीन महाराष्ट्र -मु.ग. पानसे
- १५) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- ल.रा. पांगारकर
- १६) महाराष्ट्र सारस्वत - खंड १ व २, वि.ल. भावे
- १७) प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रं. कुलकर्णी
- १८) महानुभाव पंथ आणि त्याचे वाङ्मय-शं. गो. तुळपुळे
- १९) वारकरी पंथ : उदय आणि विकास - भा. पं. बहिरट, अ. ज्ञा. भालेराव
- २०) पाच भक्ती संप्रदाय - र. रा. गोसावी
- २१) संत कवयित्री - इंदुमती शेवडे
- २२) प्राचीन मराठी जैन साहित्य - सुभाषचंद्र अक्कोडे
- २३) मराठी वीरशैव साहित्य - सुधाकर मोगलेवार
- २४) मुसलमान मराठी संत कवी - रा. चिं. ढेरे
- २५) वीरशैव इतर धर्म व समाज - सूर्यकांत घुगरे
- २६) दत्त संप्रदायाचा इतिहास - रा. चिं. ढेरे
- २७) महानुभाव आणि वारकरी साहित्याचे अंतरंग - प्रा. सुग्राम पुल्ले
- २८) महानुभाव आणि वारकरी साहित्य - प्रा. सुग्राम पुल्ले

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT 1302 (4 Cr)

प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य

पूर्वज्ञान

१. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याचा परिचय आहे.
२. साहित्यातून प्रबोधन होते, याची विद्यार्थ्यांना जाणीव आहे.

उद्दिष्टे :

१. मराठी प्रबोधनात्मक साहित्याची संकल्पना आणि स्वरूपाची ओळख करून देणे.
२. प्रबोधनात्मक साहित्यातून होणाऱ्या जनजागृतीचा परिचय करून देणे.
३. मराठी प्रबोधनात्मक साहित्यपरंपरेची ओळख करून देणे.
४. विविध साहित्य प्रकारांतून होणाऱ्या प्रबोधनाचे स्वरूप विशद करणे.
५. विद्यार्थ्यांत प्रबोधन साहित्याची रुची निर्माण करणे.

फलश्रुती

१. प्रबोधन साहित्याच्या स्वरूपाची ओळख होईल.
२. प्रबोधन साहित्यपरंपरा आणि जनजागृतीचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना समजेल.
३. विविध साहित्य प्रकारांतून प्रकटणाऱ्या प्रबोधनाचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना कळेल.
४. मराठी साहित्यातील प्रबोधन साहित्याचे वेगळेपण समजेल.
५. विद्यार्थ्यांत प्रबोधन साहित्याची अभिरूची वृद्धिंगत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT 1302 (4 Cr)

प्रबोधनात्मक मराठी साहित्य

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)		प्रबोधनात्मक साहित्य	12
	१.१	संकल्पना	
	१.२	प्रबोधनात्मक साहित्याच्या प्रेरणा	
	१.३	प्रबोधनात्मक साहित्याचे स्वरूपविशेष	
	१.४	प्रबोधनात्मक साहित्य आणि जनजागृती	
२)		प्रबोधनपर साहित्य	16
	२.१	हंटर कमिशन निवेदन -महात्मा फुले	
	२.२	श्रद्धा -अंधश्रद्धा- डॉ .नरेंद्र दाभोळकर	
	२.३	शिवाजी कोण होता? (संपा) काँ. गोविंद पानसरे	
	२.४	शंभर कोटी मेंदू- डॉ. आ.ह. साळुंके	
३)		प्रबोधनात्मक निबंध	12
	३.१	स्त्री -पुरुष तुलना- (संपा) ताराबाई शिंदे	
	३.२	आमचे दोष आम्हाला कधी दिसू लागतील? -गो. ग. आगरकर	
	३.३	गोपालन हवे गोपूजन नव्हे- वि. दा सावरकर	
४)		प्रबोधनात्मक भाषणे	08
	४.१	शिक्षणानेच आमचा तरणोपाय आहे -राजर्षी शाहू महाराज	
	४.२	माझे तीन गुरू - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	
५)		प्रबोधनात्मक कीर्तन, अग्रलेख व चरित्र	12
	५.१	संत गाडगेबाबांचे कीर्तन (संपादन)	
	५.२	शिवाजी महाराजांचे चरित्र (संपा.) - कृ.अ. केळुसकर	
	५.३	अम्माचे अश्रू - साने गुरुजी	
		Total	60

या अभ्यासपत्रिकेसाठी संपादित ग्रंथ आहे.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1303 (4 Cr.)

ऐतिहासिक भाषाशास्त्र

पूर्वज्ञान

- १) विद्यार्थ्यांना भाषेच्या विविध प्रकारांचा स्थूल परिचय आहे.
- २) भाषेचे मानवी जीवनातील अनन्यसाधारण महत्त्व माहित आहे.

उद्दिष्टे

- १) भाषेच्या स्वरूपविशेषांचा परिचय करून देणे.
- २) विद्यार्थ्यांना भाषेच्या विविध कार्याची ओळख करून देणे.
- ३) भाषिक परिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करणे.
- ४) प्रमाणभाषा व बोली यामधील साम्यभेद समजून देणे.
- ५) भाषेच्या कालिक व प्रांतिक भेदांचा परिचय करून देणे.
- ६) भाषा आणि व्यक्तिमत्त्व विकास यांचा महत्त्वपूर्ण अनुबंध विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती

- १) भाषेच्या स्वरूपविशेषांचा परिचय होईल.
- २) विद्यार्थ्यांना भाषेच्या विविध कार्याची ओळख होईल.
- ३) भाषिक परिवर्तनाची संकल्पना समजेल.
- ४) प्रमाणभाषा व बोली यामधील साम्यभेद कळतील.
- ५) भाषेच्या कालिक व प्रांतिक भेदांचा परिचय होईल.
- ६) भाषा आणि व्यक्तिमत्त्व विकास यांचा महत्त्वपूर्ण अनुबंध विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1303 (4 Cr.)

ऐतिहासिक भाषाशास्त्र

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	भाषेचे स्वरूप व कार्य भाषा : संकल्पना भाषेच्या विविध व्याख्या भाषेचे स्वरूपविशेष भाषेची कार्ये	12
२)	२.१ २.२ २.३ २.४ २.५	भाषिक परिवर्तन भाषिक परिवर्तन म्हणजे काय ? ध्वनिपरिवर्तनाचे कारणे ध्वनिपरिवर्तनाचे प्रकार अर्थपरिवर्तनाचे कारणे अर्थपरिवर्तनाचे प्रकार	12
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५ ३.६	प्रमाणभाषा व बोली प्रमाणभाषा - संकल्पना प्रमाणभाषेचे स्वरूप बोली : संकल्पना बोलीचे स्वरूप बोलीनिर्मितीची कारणे प्रमाणभाषा व बोली - साम्यभेद	12
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४ ४.५ ४.६	मराठीचे कालिक भेद कालिक भेद - संकल्पना यादवकालीन मराठी भाषा बहामनीकालीन मराठी भाषा शिवकालीन मराठी भाषा पेशवेकालीन मराठी भाषा आंग्लकालीन मराठी भाषा	12
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४ ५.५	मराठीचे प्रांतिक भेद प्रांतिक भेद म्हणजे काय ? वऱ्हाडी बोली खानदेशी बोली (अहिराणी) डांगी बोली कोकणी बोली	12
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

- १) सुबोध भाषाशास्त्र, प्र. न. जोशी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, प्रथमावृत्ती - १४ नोव्हेंबर १९९८
- २) मराठी भाषा आणि संस्कृती, ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई, तिसरी आवृत्ती - मार्च १९९९
- ३) मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र, डॉ. र. रा. गोसावी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, द्वितीयावृत्ती - १५ सप्टेंबर २००४
- ४) भाषा व भाषाशास्त्र, श्री .न. गजेंद्रगडकर, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, पुनर्मुद्रण - जुलै २०१२
- ५) मराठी भाषेचा इतिहास, डॉ. गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २६ जानेवारी २००५
- ६) आधुनिक भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा, डॉ. दादा गोरे, गोदा प्रकाशन, औरंगाबाद, तिसरी सुधारित आवृत्ती - जुलै २००७
- ७) भाषासंवाद, डॉ. अनिल गवळी, डॉ. नंदकुमार मोरे, सायन पब्लिकेशन्स प्रा. लि. पुणे, प्रथमावृत्ती - २०१३
- ८) भाषा : इतिहास व भूगोल, ना.गो. कालेलकर
- ९) मराठी भाषा : उद्गम व विकास, कृ.पां कुलकर्णी
- १०) ध्वनिविचार, ना.गो. कालेलकर
- ११) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, संपा. मालसे, इनामदार व सोमण
- १२) प्रमाण मराठी भाषेचे स्वरूप, सुहासिनी लट्टू
- १३) बोलीभाषांचा अभ्यास, सु.बा. कुलकर्णी

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1301 (4 Cr)

विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण

पूर्वज्ञान :

- १) विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षेची ओळख आहे.
- २) विद्यार्थ्यांना व्याकरणाची जाण आहे.

उद्दिष्टे :

- १) विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षेच्या स्वरूपाचा परिचय करून देणे.
- २) स्पर्धा परीक्षेत मराठी व्याकरणाचे असलेले महत्त्व अधोरेखित करणे.
- ३) मराठी व्याकरण संकल्पना आणि स्वरूपाचा परिचय करून देणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना विविध व्याकरणिक घटकांचा सूक्ष्म परिचय करून देणे.
- ५) विद्यार्थ्यांत स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरणाची आवड निर्माण करणे.

फलश्रुती :

- १) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेच्या स्वरूपाचा परिचय होईल.
- २) विद्यार्थ्यांना व्याकरण संकल्पना आणि स्वरूप समजेल.
- ३) विविध स्पर्धा परीक्षेत मराठी व्याकरणाचे महत्त्व लक्षात येईल.
- ४) व्याकरणांच्या विविध घटकांचा विद्यार्थ्यांना सूक्ष्म परिचय होईल.
- ५) विद्यार्थ्यांत स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरणाची आवड निर्माण होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1301 (4 Cr)

विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२	संधीविचार संधी :संकल्पना संधीचे प्रकार	12
२)	२.१ २.२	लिंगविचार लिंग :संकल्पना व वर्गीकरण लिंग- प्रकार	10
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४	वाक्यविचार वाक्याचे स्वरूप वाक्याचे प्रकार अर्थानुसार वाक्याचे प्रकार रचनेनुसार वाक्याचे प्रकार	14
४)	४.१ ४.२	वचनविचार वचन : संकल्पना व स्वरूप वचन- प्रकार	10
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४	अलंकार अलंकाराचे स्वरूप अलंकाराचे प्रकार शब्दालंकार : यमक, अनुप्रास व श्लेष अर्थालंकार : उपमा, उत्प्रेक्षा व दृष्टांत	14
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

- १) सुगम मराठी व्याकरण - मो. रा. वाळिंबे
- २) मराठीचे व्याकरण - लीला गोविलकर
- ३) अभिनव मराठी व्याकरण - प्र. न. जोशी
- ४) अलंकारविचार - रा. श्री. जोग
- ५) अलंकारमीमांसा - अ. ना. देशपांडे
- ६) अर्वाचीन मराठी व्याकरण - म. पां. सबनीस
- ७) मराठी व्याकरण परिचय - गंगाधर पाटील
- ८) मराठी व्याकरण परिचय - राजेश्वर हिरेमठ
- ९) मराठीचे मूळ व्याकरण - वसंत उत्पात
- १०) स्पर्धा परीक्षांसाठी मराठी व्याकरण - बाळासाहेब शिंदे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET 1302 (4 Cr.)

अनुवादप्रक्रिया

पूर्वज्ञान:

- १) विद्यार्थ्यांना अनुवादाबद्दल प्राथमिक माहिती आहे.
- २) भाषिक संरचना, साहित्य आणि बहुभाषिकता यांचा परिचय आहे.

उद्दिष्टे:

- १) अनुवाद अभ्यासक्षेत्राची ओळख करून देणे.
- २) अनुवाद आणि भाषांतरातील मूलभूत फरक व अनुवादाच्या प्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ३) अनुवादाच्या बहुस्तरीय प्रक्रियेची ओळख करून देणे.
- ४) अनुवाद प्रक्रियेतील अडथळे व उपायासंबंधी माहिती देणे.
- ५) अनुवाद क्षेत्रातील रोजगारविषयक संधी लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती:

- १) अनुवादक्षेत्राची सविस्तर ओळख होईल.
- २) अनुवादाच्या प्रकारांचे आकलन होईल व अनुवाद आणि भाषांतरातील मूलभूत फरक लक्षात येईल.
- ३) अनुवादाच्या बहुस्तरीय प्रक्रियेची सखोल ओळख होईल.
- ४) अनुवादप्रक्रियेतील अडचणी लक्षात येतील व त्या अनुषंगाने उपाययोजना करतील.
- ५) अनुवादक्षेत्रातील रोजगारविषयक संधींचे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET 1302 (4 Cr.)

अनुवादप्रक्रिया

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	अनुवाद: संकल्पना व स्वरूप अनुवाद: अर्थ अनुवाद :व्याख्या अनुवादाचे स्वरूप अनुवादाची व्याप्ती	10
२)	२.१ २.२ २.३ २.४ २.५	अनुवादाचे प्रकार अनुवाद आणि भाषांतर वाङ्मयप्रकारानुसार अनुवाद विषयानुसार अनुवाद कार्यालयीन अनुवाद तांत्रिक अनुवाद	14
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५	अनुवादप्रक्रिया अनुवादाची बहुस्तरीय प्रक्रिया अर्थबोधन/ आकलन अन्तरण पुनर्गठन सुधारणा करणे	12
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४	अनुवाद: समस्या व उपाय भाषाविषयक समस्या व उपाय व्याकरणविषयक समस्या व उपाय संस्कृतीविषयक समस्या व उपाय शैली विषयक समस्या व उपाय	12
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४	अनुवाद: महत्त्व आणि संधी अनुवाद: तंत्र की कला अनुवादाचे महत्त्व उत्तम अनुवादकाचे गुणविशेष अनुवादक्षेत्रातील व्यवसायसंधी	12
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

१. अनुवाद सिद्धांत आणि व्यवहार - डॉ. ग. ना. जोशी, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
२. अनुवाद चिंतन - डॉ. शंकर सारडा, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
३. भाषांतर: सिद्धांत आणि स्वरूप - डॉ. अशोक केळकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
४. अनुवाद विज्ञान - डॉ. सु. बा. कुलकर्णी, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
५. अनुवाद आणि भाषाव्यवहार - डॉ. मिलिंद मालशे, ग्रंथाली, मुंबई
६. अनुवाद: स्वरूप आणि प्रक्रिया - डॉ. वि. भा. देशपांडे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
७. भाषांतर कौशल्य - डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन, मुंबई
८. अनुवाद : तत्त्वे आणि उपयोग - डॉ. माधव साठे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
९. अनुवाद : सिद्धांत आणि प्रक्रिया, डॉ. सुरेश शिंदे, प्रतिमा पब्लिकेशन, पुणे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. VC in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARVC1301 (2 Cr.)

मराठी भाषा: व्यावसायिक कौशल्ये

पूर्वज्ञान

- १) विविध कौशल्यांचा परिचय आहे.
- २) व्यावसायिक कौशल्ये आणि रोजगार संधीचा अनुबंध माहित आहे.

उद्दिष्टे

- १) विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक कौशल्याची संकल्पना, स्वरूप व प्रकार समजावून देणे.
- २) भाषिक कौशल्यांचे विविध क्षेत्रांमधील महत्त्व अधोरेखित करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांना सूत्रसंचालनाची मूलभूत तत्त्वे व व्यावहारिक कौशल्ये आत्मसात करण्यास प्रवृत्त करणे.
- ४) प्रभावी सूत्रसंचालकासाठी आवश्यक असलेले गुणविशेष व पूर्वतयारीची माहिती देणे.
- ५) मुलाखत कौशल्ये विकसित करणे.
- ६) गीतलेखनाची संकल्पना, प्रक्रिया व सर्जनशीलता यांचा परिचय करून देणे.
- ७) विद्यार्थ्यांना स्वरोजगार व करिअर संधीसाठी सक्षम बनवणे.

फलश्रुती

- १) व्यावसायिक कौशल्यांची संकल्पना व त्यांचे प्रकार समजतील.
- २) विविध क्षेत्रांमध्ये मराठी भाषेचा प्रभावी वापर करू शकतील.
- ३) कार्यक्रमांचे प्रभावी सूत्रसंचालन करू शकतील.
- ४) सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक पूर्वतयारी व नियोजन करू शकतील.
- ५) विद्यार्थ्यांमध्ये मुलाखतकौशल्य विकसित होईल.
- ६) गीतलेखन प्रक्रियेचा परिचय होईल.
- ७) भाषा व सर्जनशीलतेचा उपयोग करून व्यावसायिक संधीचा शोध घेऊ शकतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. VC in Marathi Sem V

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARVC1301 (2 Cr.)

मराठी भाषा: व्यावसायिक कौशल्ये

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	व्यावसायिक कौशल्ये संकल्पना स्वरूप प्रकार व्यावसायिक कौशल्याचे महत्त्व	6
२)	२.१ २.२ २.३ २.४	सूत्रसंचालन संकल्पना व स्वरूप सूत्रसंचालनाचे प्रकार सूत्रसंचालनाची पूर्वतयारी प्रभावी सूत्रसंचालकाचे गुणविशेष	8
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५	मुलाखत संकल्पना स्वरूप मुलाखतीचा उद्देश मुलाखतीचे प्रकार मुलाखत देताना व घेताना घ्यावयाची काळजी	8
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४ ४.५	गीत लेखन गीत म्हणजे काय ? गीत -कला की तंत्र दिग्दर्शक, संगीतकार ,कथा आणि गीतकार गीत आणि संगीत गीतांचे विविध प्रकार	8
		Total	30

संदर्भ ग्रंथ

- १) भाषा आणि संवाद कौशल्य - डॉ. मिलिंद मालशे, ग्रंथाली, मुंबई
- २) संवाद कौशल्ये - डॉ. अशोक केळकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ३) प्रभावी सूत्रसंचालन - डॉ. विश्वास मेहेदळे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
- ४) मुलाखत तंत्र आणि कौशल्य - डॉ. सु. बा. कुलकर्णी, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
- ५) लेखन कौशल्य आणि तंत्र - डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन, मुंबई
- ६) गीतलेखन: तंत्र आणि स्वरूप - डॉ. शंकर वैद्य, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- ७) सर्जनशील लेखन - डॉ. वि. भा. देशपांडे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- ८) व्यावसायिक मराठी - डॉ. माधव साठे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
- ९) सूत्रसंचालन कसे करावे? - श्रीनिवास गडकरी
- १०) प्रभावी सूत्रसंचालनाची कला - प्रा. राजशेखर सोलापुरे
- ११) मराठी भाषिक उपयोजन - डॉ. कमलाकर चव्हाण, इसाप प्रकाशन, नांदेड

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1351 (4 Cr)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र

पूर्वज्ञान :

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा परिचय आहे.
- २) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील पंडिती, शाहिरी, बखर वाङ्मय प्रकाराची ओळख आहे.

उद्दिष्टे:

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र या प्रमुख प्रवाहांचा ऐतिहासिक अभ्यास घडवून आणणे.
- २) पंडिती वाङ्मयाची प्रेरणा, स्वरूप, भाषाशैली समजून देणे.
- ३) शाहिरी वाङ्मयाची लोकाभिमुखता, वीरगाथा, परंपरा व प्रबोधनात्मक भूमिका स्पष्ट करणे.
- ४) बखर वाङ्मयाची ऐतिहासिकता, कथनशैली व मराठी इतिहास लेखनातील स्थान स्पष्ट करणे.
- ५) आज्ञापत्र या ग्रंथाचे राजकीय, सामाजिक व प्रशासनिक महत्त्व विद्यार्थ्यांना पटवून देणे.

फलश्रुती :

- १) पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र या वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप, वैशिष्ट्य स्पष्ट करू शकतील.
- २) शाहिरी काव्याच्या माध्यमातून समाजजीवन, लोकसंस्कृती व परंपरा समजतील.
- ३) बखर वाङ्मयाच्या आधारे ऐतिहासिक घटनांचे स्वरूप माहीत होईल.
- ४) आज्ञापत्र या ग्रंथाचे प्रशासनिक व राजकीय महत्त्व स्पष्ट करू शकतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1351 (4 Cr)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: पंडिती, शाहिरी, बखर व आज्ञापत्र

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	पंडिती वाङ्मय- भाग-१ प्रेरणा व स्वरूप मुक्तेश्वर वामन पंडित रघुनाथ पंडित	12
२)	२.१ २.२ २.३	पंडिती वाङ्मय -भाग-२ श्रीधर निरंजन माधव मोरोपंत	12
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४	शाहिरी वाङ्मय-भाग-१ प्रेरणा व स्वरूप राम जोशी अनंत फंदी परसराम	12
४)	४.१ ४.२ ४.३	शाहिरी वाङ्मय-भाग-२ प्रभाकर सगनभाऊ होनाजी बाळा	12
५)	१.१ १.२ १.३ १.४	बखर वाङ्मय प्रेरणा व स्वरूप शिवकालीन बखर पेशवेकालीन बखर आज्ञापत्र	12
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- अ.ना. देशपांडे मौज प्रकाशन, मुंबई
- २) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास -रा. चिं. ढेरे- साहित्य अकादमी
- ३) प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - वि.ल.भावे- पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- ४) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास-ल.रा. नसिराबादकर
- ५) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप -ह. श्री. शेणोलीकर
- ६) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास -प्र.न.जोशी
- ७) यादवकालीन महाराष्ट्र -मु.ग. पानसे
- ८) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- ल.रा. पांगारकर
- ९) मराठी बखर गद्य - गं. ब. ग्रामोपाध्याय
- १०) मराठी लावणी - म. वा. धोंड
- ११) मराठी शाहिरी पोवाडा - विश्वनाथ शिंदे
- १२) मराठी लावणी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1352 (4 Cr)

प्राचीन व आधुनिक साहित्यविचार : पौर्वात्य व पाश्चात्य

पूर्वज्ञान

- १) विद्यार्थ्यांना विविध साहित्यप्रकार व प्रवाहांची ओळख आहे.
- २) साहित्य आणि समाज यांच्या अनुबंधाची माहिती आहे.

उद्दिष्टे

- १) साहित्याचे स्वरूपविशेष लक्षात आणून देणे.
- २) साहित्याच्या विविध प्रयोजनांची माहिती देणे.
- ३) साहित्यातील विविध शब्दशक्तींचा परिचय करून देणे.
- ४) व्यवहार व शास्त्रभाषेपेक्षा साहित्यभाषेचे वेगळेपण लक्षात आणून देणे.
- ५) साहित्यातील रसविचार समजून देणे.
- ६) समाज व संस्कृतीच्या जडणघडणीतील साहित्याचे योगदान अधोरेखित करणे.

फलश्रुती

- १) साहित्याचे स्वरूपविशेष लक्षात येतील.
- २) विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या विविध प्रयोजनांची माहिती होईल.
- ३) साहित्यातील विविध शब्दशक्तींचा परिचय होईल.
- ४) व्यवहार व शास्त्रभाषेपेक्षा साहित्यभाषेचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
- ५) साहित्यातील रसाविचाराची माहिती होईल.
- ६) साहित्य मानवी मनात संवेदनशीलता निर्माण करते, हे विद्यार्थ्यांना कळेल

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1352 (4 Cr)

प्राचीन व आधुनिक साहित्यविचार : पौर्वात्य व पाश्चात्य

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२	काव्यलक्षण पौर्वात्य काव्यलक्षणे - अलंकार, वक्रोक्ती, रीती, औचित्यविचार, ध्वनीविचार, रस काव्यविषयक पाश्चात्य - कल्पना	12
२)	२.१ २.२	काव्यप्रयोजने मम्मटांची काव्यप्रयोजने पाश्चात्यांची काव्यप्रयोजने	10
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४	साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया साहित्यातील नवनिर्मितीचे स्वरूप साहित्यनिर्मितीच्या शक्ती - प्रतिभा, कल्पनाशक्ती, भावनात्मकता, स्फूर्ती प्रतिभाव्यापार व स्वप्नव्यापार साहित्यिकाचे व्यक्तिमत्व / गुणविशेष - संवेदनक्षमता, शैशववृत्ती, अनुभवसमृद्धी, विद्वत्ता	14
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४ ४.५	शब्दशक्तीविचार व साहित्याची भाषा शब्दशक्ती - स्वरूप अभिधाशक्ती, लक्षणाशक्ती, व्यंजनाशक्ती - स्वरूप व प्रकार साहित्याची भाषा - व्यवहारभाषा, शास्त्रीय साहित्याची भाषा, ललित साहित्याची भाषा शैलीविचार - लेखक तशी शैली, आशय तशी शैली, साहित्यप्रकार तशी शैली साहित्यातील बोलीचा उपयोग	14
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४ ५.५ ५.६	घटक - ५ भरताचा रसविचार लौकिकभाव व नाट्यभाव नाट्यभाव स्थायीभाव व्यभिचारी अथवा संचारीभाव अष्टसात्विक भाव नाट्यरस	10
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ

- १) काव्यशास्त्रप्रदीप, डॉ.स.रा. गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती चौथी - जानेवारी १९९३
- २) साहित्यविचार, प्रा. अरविंद वामन कुळकर्णी,प्रतिभा प्रकाशन, पुणे, द्वितीयावृत्ती - १५ जुलै १९९७
- ३) साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या, वसंत पाटणकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, पुनर्मुद्रण - सप्टेंबर २०१५
- ४) भारतीय साहित्यशास्त्र, ग. त्र्यं. देशपांडे
- ५) अभिनव काव्यप्रकाश, रा. श्री. जोग
- ६) साहित्यविचार, दि. के. बेडेकर
- ७) ऑरिस्टॉटलचे काव्यशास्त्र, गो. वि. करंदीकर
- ८) परंपरा व नवता, गो.वि. करंदीकर
- ९) भारतीय साहित्यविचार, लीला गोविलकर,
- १०) रसचर्चा, पद्माकर दादेगावकर
- ११) प्लेटोचे साहित्यशास्त्र, अ.ना.देशपांडे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1353 (2 Cr)

माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य

पूर्वज्ञान

- १) मराठी साहित्यातील माध्यमांतरांची स्थूल माहिती आहे.
- २) माध्यमांतरात लेखकाची भूमिका महत्त्वाची असते, याची जाणीव आहे.

उद्दिष्टे

- १) विद्यार्थ्यांना माध्यमांतराची संकल्पना व स्वरूप समजावून देणे.
- २) साहित्य आणि इतर माध्यमे (चित्रपट, नाटक, दूरचित्रवाणी) यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करणे.
- ३) कथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर (कथा/कादंबरी चित्रपट) या प्रक्रियेची ओळख करून देणे.
- ४) नाट्यात्मक साहित्याचे माध्यमांतर (नाटक चित्रपट) यातील तांत्रिक व सर्जनशील बदल समजावून सांगणे.
- ५) आत्मकथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर (आत्मकथा चित्रपट) यातील वास्तव व कल्पनारंजन यांचे नाते स्पष्ट करणे.
- ६) साहित्यकृतीचे माध्यमांतर करताना येणाऱ्या आव्हानांची व मर्यादांची जाणीव करून देणे.
- ७) माध्यमांतर प्रक्रियेत दिग्दर्शक, पटकथालेखक, लेखक यांची भूमिका स्पष्ट करणे.
- ८) माध्यमांतर क्षेत्रातील करिअर संधींची जाणीव करून देणे.

फलश्रुती

- १) माध्यमांतराची संकल्पना, प्रकार व प्रक्रिया स्पष्ट करू शकतील.
- २) कथा, कादंबरी, नाटक आणि आत्मकथा यांचे चित्रपट माध्यमांतर रूपांतर कसे होते हे समजावून सांगू शकतील.
- ३) मूळ साहित्यकृती व तिच्या माध्यमांतरित रूपातील साम्य व भेद ओळखू शकतील.
- ४) माध्यमांतरातील तांत्रिक, शैलीगत व सांस्कृतिक बदलांचे विश्लेषण करू शकतील.
- ५) माध्यमांतर प्रक्रियेत येणाऱ्या अडचणी व मर्यादा ओळखून त्यावर उपाय सुचवू शकतील.
- ६) साहित्य व चित्रपट यांचा तुलनात्मक अभ्यास करू शकतील.
- ७) माध्यमक्षेत्रातील (चित्रपट, दूरचित्रवाणी, डिजिटल माध्यम) व्यावसायिक संधींचा विचार करू शकतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARCT1353 (2 Cr)

माध्यमांतर आणि मराठी साहित्य

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३	माध्यमांतर संकल्पना स्वरूप व्याप्ती	6
२)	२.१ २.२ २.३	कथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर कथनात्मक साहित्य संकल्पना कथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर कथा ते चित्रपट, कादंबरी ते चित्रपट	8
३)	३.१ ३.२ ३.३	नाट्यात्मक साहित्याचे माध्यमांतर नाट्यात्मक साहित्य संकल्पना नाट्यात्मक साहित्याचे माध्यमांतर नाटक ते चित्रपट	8
४)	४.१ ४.२ ४.३	आत्मकथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर आत्मकथनात्मक साहित्य संकल्पना आत्मकथनात्मक साहित्याचे माध्यमांतर आत्मकथन ते चित्रपट	8
		Total	30

संदर्भसूची

- १) माध्यमांतर : संकल्पना आणि स्वरूप, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- २) माध्यम अध्ययन, डॉ. विश्वास मेहंदळे, मेहता पब्लिकेशन हाऊस, पुणे
- ३) साहित्य आणि चित्रपट, डॉ. विलास साळुंखे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ४) चित्रपट आणि साहित्य, डॉ. अरुण खोपकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- ५) नाट्य आणि माध्यमांतर, डॉ. वसंत पाटणकर, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- ६) मराठी रंगभूमी आणि माध्यम, डॉ. शंकर सारडा, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ७) कविता आणि माध्यम, डॉ. सुधीर रसाळ, मेहता पब्लिकेशन, पुणे
- ८) काव्याचे रूपांतर, प्रा. दत्ता भगत, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
- ९) आत्मकथा आणि माध्यम, डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- १०) दलित आत्मकथा आणि माध्यमांतर, डॉ. शरणकुमार लिंबाळे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे
- ११) चित्रपट भाषा आणि सौंदर्य, डॉ. अरुण खोपकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARIK1351 (2 Cr)

भारतीय ज्ञानपरंपरा: मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान

पूर्वज्ञान :

१. भारतीय ज्ञानपरंपरेचा स्थूल परिचय आहे.
२. विद्यार्थ्यांना संत साहित्याची ओळख आहे.

उद्दिष्टे :

१. भारतीय ज्ञान परंपरेची संकल्पना समजून देणे.
२. मराठी संत साहित्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करणे.
३. महानुभाव व वारकरी संप्रदायाची ओळख करून देणे.
४. मराठीतील प्रमुख संतांच्या तत्त्वज्ञानाचा परिचय करून देणे.
५. समाजघडणीत संत साहित्याचे योगदान अधोरेखित करणे.

फलश्रुती :

१. भारतीय ज्ञानपरंपरेची संकल्पना समजेल.
२. मराठी संत साहित्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट होईल.
३. महानुभाव व वारकरी संप्रदायाची ओळख होईल.
४. मराठीतील प्रमुख संतांच्या तत्त्वज्ञानाचा परिचय होईल.
५. समाजघडणीत विद्यार्थी संत साहित्याचे योगदान अधोरेखित करतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Major in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARIK1351 (2 Cr)

भारतीय ज्ञानपरंपरा: मराठी संत साहित्यातील तत्त्वज्ञान

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	भारतीय ज्ञानपरंपरा आणि मराठी संत परंपरेची पार्श्वभूमी भारतीय ज्ञानपरंपरा: संकल्पना व उद्दिष्टे भारतीय ज्ञानपरंपरेचे स्वरूपविशेष आणि महत्त्व मराठी संत साहित्याची सामाजिक पार्श्वभूमी महानुभाव आणि वारकरी संप्रदायाची ओळख	7
२)	२.१ २.२ २.३ २.४	प्रमुख संत आणि त्यांचे तत्त्वज्ञान संत नामदेव: भक्ती आणि सगुण उपासना संत ज्ञानेश्वर: अद्वैत, विश्वबंधुत्व आणि ज्ञानयोग संत एकनाथ: समता व मानवतावाद संत तुकाराम : नैतिकता, लोकजीवन आणि अभंग तत्त्वज्ञान	8
३)	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५	संत साहित्यातील तत्त्वज्ञानाचे मुख्य आयाम भक्तीतत्त्वज्ञान: (सगुण व निर्गुण) ज्ञान, कर्म, भक्ती यांचा समन्वय समता, बंधुता, न्याय नैतिकता, सदाचार, अध्यात्म आणि व्यवहार संत साहित्यातील जीवनमूल्ये	8
४)	४.१ ४.२ ४.३	संत तत्त्वज्ञानाचे समकालीन संदर्भ संत विचारांची समकालीन प्रासंगिकता सामाजिक प्रश्न व संतांचा दृष्टिकोन समाज जडणघडणीत संत साहित्याची भूमिका	7
		Total	30

संदर्भ ग्रंथ

१. भारतीय तत्त्वज्ञान - डॉ. इ.बा. इनामदार, कॉन्टिनेटल प्रकाशन, पुणे
२. भारतीय तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा - डॉ. स रा गाडगीळ, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
३. भारतीय तत्त्वज्ञान सिद्धांत आणि विचार - डॉ. रामचंद्र पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
४. भारतीय तत्त्वज्ञानाचा इतिहास - डॉ. ग ह खरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
५. मराठी संत साहित्य - डॉ.रा.चिं. ढेरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
६. संत साहित्याची सामाजिक पार्श्वभूमी - डॉ. ग ह खरे, कॉन्टिनेटल प्रकाशन, पुणे.
७. ज्ञानेश्वरी (भावार्थ दीपिका) - संत ज्ञानेश्वर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
८. तुकाराम गाथा - संत तुकाराम, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
९. नामदेव गाथा - संत नामदेव, महाराष्ट्र राज्य आणि साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई.
१०. एकनाथी भागवत - संत एकनाथ, महाराष्ट्र राज्य आणि साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई.
११. वारकरी संप्रदाय आणि तत्त्वज्ञान - डॉ.शं.गो. तुळपुळे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
१२. संत साहित्य आणि समाज- डॉ. मिलिंद मालशे, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई.
१३. संत साहित्याची सामाजिक फलश्रुती - गं.बा.सरदार, मौज प्रकाशन, मुंबई.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1351 (4 Cr.)

कार्यालयीन मराठी भाषा

पूर्वज्ञान

१. विद्यार्थ्यांना कार्यालयीन कामकाजाचे स्वरूप माहित आहे.
२. कार्यालयीन प्रशासन व समाजजीवनाच्या अनुबंधाचे ज्ञान आहे.

उद्दिष्टे :

- १ कार्यालयीन भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.
२. कार्यालयीन पत्रलेखनाचे विविध प्रकार समजून देणे.
३. टिप्पणीलेखन व इतिवृत्त लेखनाचे कार्यालयीन कामकाजातील महत्त्व अधोरेखित करणे.
४. माहितीपत्रकाचे लेखनविशेष स्पष्ट करणे.
५. विविध क्षेत्रातील पारिभाषिक शब्दांचा परिचय करून देणे.

फलश्रुती:

१. कार्यालयीन भाषेची स्वरूप स्पष्ट होईल.
२. कार्यालयीन पत्रलेखनाचे विविध प्रकार समजतील.
३. टिप्पणीलेखन व इतिवृत्त लेखनाचे कार्यालयीन कामकाजातील महत्त्व समजेल.
४. माहितीपत्रकाचे लेखनविशेष माहित होतील.
५. विविध क्षेत्रातील पारिभाषिक शब्दांचा परिचय होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1351 (4 Cr.)

कार्यालयीन मराठी भाषा

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२ १.३ १.४	कार्यालयीन पत्रलेखन नोकरीसाठी अर्ज मागणी पत्र तक्रार पत्र चौकशी पत्र	12
२)	२.१ २.२ २.३ २.४	टिप्पणी लेखन टिप्पणी लेखनाचे स्वरूप टिप्पणी लेखनाचे महत्त्व टिप्पणी लेखन करताना घ्यावयाची काळजी टिप्पणीचे प्रकार	14
३)	३.१ ३.२	इतिवृत्त लेखन इतिवृत्त लेखनाचे स्वरूप इतिवृत्त लेखनाचे प्रकार	12
४)	४.१ ४.२ ४.३ ४.४	माहितीपत्रक माहितीपत्रकाचे स्वरूप माहितीपत्रकाचे प्रकार माहितीपत्रकाची रचना माहितीपत्रकाचे लेखन कसे करावे?	12
५)	५.१ ५.२ ५.३ ५.४	पारिभाषिक शब्द पारिभाषिक शब्द संकल्पना कार्यालयीन व इतर व्यवहार क्षेत्रातील पारिभाषिक शब्द वाणिज्य विषयक व बँक व्यवसायातील पारिभाषिक शब्द कायदे व न्यायव्यवस्थेसंबंधीचे पारिभाषिक शब्द	10
		Total	60

संदर्भ ग्रंथ :

१. कार्यालयीन मराठी-डॉ. मिलिंद मालशे, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई .
२. व्यावहारिक मराठी भाषा-डॉ. अशोक केळकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
३. कार्यालयीन पत्र लेखन-डॉ.सु.बा. कुलकर्णी, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.
४. प्रशासनिक मराठी-डॉ. माधव साठे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
५. कार्यालयीन लेखन कौशल्य-डॉ. शंकर वैद्य, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
६. मराठी भाषेतील पारिभाषिक शब्द संग्रह-डॉ. ग ना जोशी, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
७. व्यावसायिक मराठी लेखन-डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन, मुंबई.
८. व्यावहारिक मराठी - ल. रा. नसिराबादकर
९. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे
१०. व्यावहारिक मराठी - दत्तात्रय पुंडे, कल्याण काळे
११. व्यावहारिक मराठी - प्रकाश परब
१२. उपायोजित मराठी - संपा. डॉ. केतकी मोडक
१३. व्यावहारिक, उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमे - संपा. डॉ. संदीप सांगळे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1352 (4 Cr.)

प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा

पूर्वज्ञान

- १) विद्यार्थ्यांना प्रकाशन व्यवसायाचा स्थूल परिचय आहे.
- २) ग्रंथनिर्मिती व प्रकाशन व्यवसाय यांचा अनुबंध माहित आहे.

उद्दिष्टे

- १) प्रकाशन व्यवसायासंबंधी माहिती देणे.
- २) ग्रंथ संपादन कौशल्य समजून देणे.
- ३) ग्रंथनिर्मिती व प्रकाशनप्रक्रिया यांचा अनुबंध विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.
- ४) वितरण व विपणनाची विविध तंत्रे समजून देणे.
- ५) प्रकाशन व्यवसायातील विविध संधीची माहिती देणे.
- ६) प्रकाशन व्यवसायातून स्वावलंबनाचे महत्त्व पटवून देणे.

फलश्रुती

- १) प्रकाशन व्यवसायासंबंधी माहिती मिळेल.
- २) ग्रंथ संपादनाचे कौशल्य आत्मसात होईल.
- ३) ग्रंथनिर्मिती व प्रकाशनप्रक्रिया यांचा अनुबंध विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
- ४) वितरण व विपणनाची विविध तंत्रे समजतील.
- ५) प्रकाशन व्यवसायातील विविध संधीची माहिती मिळेल.
- ६) प्रकाशन व्यवसायातून स्वावलंबी होता येते, हे लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. Elective in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARET1352 (4 Cr.)

प्रकाशन व्यवसायकौशल्य व मराठी भाषा

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
	१.१ १.२ १.३ १.४ १.५	प्रकाशन व्यवसाय संकल्पना इतिहास आणि विकास प्रकाशन संस्था प्रकार प्रकाशन व्यवसायाच्या कायदेशीर बाबी प्रकाशन व्यवसायातील संधी	12
	२.१ २.२ २.३ २.४ २.५	संपादन कौशल्य संकल्पना प्रकार (भाषिक, आशय, तांत्रिक) मजकूर संपादन (लेख, कथा व इतर साहित्य) शीर्षक, उपशीर्षक आणि अनुक्रमणिका मुद्रिशोधन	12
	३.१ ३.२ ३.३ ३.४ ३.५ ३.६	ग्रंथनिर्मिती व प्रकाशन प्रक्रिया हस्तलिखित ते पुस्तक मांडणी मुखपृष्ठ मुद्रणप्रक्रिया ई पब्लिशिंग व आधुनिक तंत्रज्ञान खर्च नियोजन	12
	४.१ ४.२ ४.३	वितरण आणि विपणन संकल्पना पुस्तक वितरण प्रणाली - घाऊक, किरकोळ, ऑनलाईन विपणनाची तंत्रे: जाहिरात, सोशल मीडिया आणि पुस्तक प्रदर्शन	12
	५.१ ५.२ ५.३ ५.४	प्रकाशन व्यवसाय -विविध संधी शासकीय प्रकाशन विभाग विविध संशोधन संस्था ग्रंथनिर्मिती प्रकल्प प्रकाशन संस्था निर्मिती	12
		Total	60

संदर्भग्रंथ

- १) प्रकाशन व्यवसाय : स्वरूप व दिशा, डॉ. शरद कुलकर्णी, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- २) मुद्रण कला व प्रकाशन, ग. ह. खरे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ३) संपादन कला, डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- ४) भाषा शुद्धी व संपादन, डॉ. माधव केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- ५) ग्रंथनिर्मिती प्रक्रिया, डॉ. सुभाष भेंडे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ६) प्रूफ रीडिंग व संपादन कौशल्य, डॉ. उषा देशमुख, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- ७) प्रकाशन व्यवसायातील विपणन, प्रा. संजय ठोंबरे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- ८) माध्यम व्यवस्थापन, डॉ. विश्वास मेहंदळे, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
- ९) व्यावसायिक मराठी लेखन, डॉ. शंकर सारडा, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- १०) माध्यम क्षेत्रातील करिअर संधी, प्रा. मिलिंद जोशी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ११) माध्यम लेखन, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. VC in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARVC1351 (2 Cr.)

प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार

पूर्वज्ञान :

१. प्रसारमाध्यमांचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना माहित आहे.
२. प्रसारमाध्यमे आणि मानवी जीवनाचा अनुबंध ज्ञात आहे.

उद्दिष्टे :

१. प्रसारमाध्यमांची संकल्पना व स्वरूप समजून देणे.
२. वृत्तपत्रातील बातमी व जाहिरात लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करणे.
३. आकाशवाणीवरील उद्घोषणा व निवेदन यासंबंधी माहिती देणे.
४. दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात लेखनाचे तंत्र समजून देणे.
५. प्रसारमाध्यमांचा जनजागृतीशी असलेला अनुबंध लक्षात आणून देणे.

फलश्रुती:

१. प्रसारमाध्यमांची संकल्पना व स्वरूप समजेल.
२. वृत्तपत्रातील बातमी व जाहिरात लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट होईल.
३. आकाशवाणी उद्घोषणा व निवेदन यासंबंधी माहिती मिळेल.
४. दूरदर्शनवरील जाहिरातलेखनाचे तंत्र समजेल.
५. प्रसारमाध्यमांचा जनजागृतीशी असलेला अनुबंध लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities. VC in Marathi Sem VI

Under Graduate Third Year Programme

Paper Code : HMARVC1351 (2 Cr.)

प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषाव्यवहार

Module No.	Unit No.	Topic	Hrs. Required to cover the context (1 Hr. = 60 Min.)
१)	१.१ १.२	प्रसारमाध्यमे संकल्पना व स्वरूप संकल्पना व स्वरूप प्रसारमाध्यमाचे प्रकार	6
२)	२.१ २.२	वृत्तपत्र वृत्तपत्र : स्वरूप व महत्त्व वृत्तपत्रातील बातमीलेखन व जाहिरातलेखन	8
३)	३.१ ३.२ ३.३	आकाशवाणी आकाशवाणी : संकल्पना व स्वरूप निवेदन व उद्घोषणा आकाशवाणी- मुलाखत लेखन	8
४)	४.१ ४.२ ४.३	दूरचित्रवाणी दूरचित्रवाणीचे स्वरूप दूरचित्रवाणी - बातमीलेखन दूरचित्रवाणी- जाहिरातलेखन	8
		Total	30

संदर्भसूची

- १) माध्यम अध्ययन, डॉ. विश्वास मेहंदळे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- २) जनसंपर्क व प्रसार माध्यमे, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- ३) मराठी पत्रकारिता, डॉ. गंगाधर पाटील, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ४) पत्रकारिता व संपादन, डॉ. अनिल अवचट, मौज प्रकाशन, मुंबई
- ५) वृत्तपत्र लेखन व संपादन, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- ६) आकाशवाणी व रेडिओ लेखन, डॉ. विश्वास मेहंदळे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- ७) रेडिओ निवेदन आणि मुलाखत तंत्र, प्रा. मिलिंद जोशी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
- ८) दूरचित्रवाणी पत्रकारिता, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- ९) दूरदर्शन आणि माध्यम लेखन, डॉ. विश्वास मेहंदळे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- १०) जाहिरात लेखन कला, डॉ. शंकर सारडा, मौज प्रकाशन, पुणे
- ११) माध्यम लेखन, डॉ. संजय कोलते, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे
- १२) भाषिक कौशल्ये विकास, डॉ. अ. ना. देशपांडे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
- १३) कार्यालयीन व व्यावसायिक लेखन, डॉ. शंकर सारडा, मौज प्रकाशन, मुंबई
- १४) प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्य - य. च. म. मु. वि. नाशिक
- १५) नभोवाणी आमि दूरचित्रवाणी - प्रसाद नामजोशी
- १६) वृत्त - संकलन, लेखन आणि संपादन - देवेंद्र विसपुते
- १७) मराठीचिथे नगरी - संपा. डॉ. मा. मा. जाधव
- १८) विविध स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी व्याकरण - डॉ. संजय बालाघाटे, इसाप प्रकाशन, नांदेड